

Remissyttrande

Datum 2022-01-18

Diarienummer: RS 2021-05331

Ert diarienummer: S2021/06996

Socialdepartementet

Rosenbad 4

103 33 Stockholm

Reglering av privata sjukvårdsförsäkringar – ökad kunskap och kontroll (SOU 2021:80)

Västra Götalandsregionen (VGR) har av Socialdepartementet beretts möjlighet att yttra sig över Reglering av privata sjukvårdsförsäkringar – ökad kunskap och kontroll (SOU 2021:80).

VGR ställer sig bakom utredningens förslag i allt väsentligt.

VGR välkomnar att det förtydligas i hälso- och sjukvårdslagen att regionerna kan följa upp de privata vårdgivare som bedriver vård med offentliga medel. VGR anser dock att det skulle vara till stor nytta med ett klargörande från lagstiftaren att privata aktörer som bedriver offentligt finansierad hälso- och sjukvård har en *skyldighet* att på begäran lämna ut de uppgifter som huvudmannen behöver för att kunna genomföra nödvändig avtalsuppföljning.

Vidare välkomnas föreslagen paragraf i hälso- och sjukvårdslagen om hur den offentliga vården ska finansieras, samt de lagförslag som innebär att finansieringsform ska redovisas i patientregister och vårdgivarregister.

Huruvida förslagen tillsammans utgör en bra grund för att begränsa privata sjukvårdsförsäkringars påverkan på den offentliga vården, att inte ge snabbare tillgång till vård eller bättre vård i den offentligt finansierade hälso- och sjukvården framför patienter utan försäkring är dock svårt att förutse.

Kap. 1 Författningsförslag

VGR ställer sig bakom utredningens samtliga förslag till författningsändringar. Synpunkter på förslag och bedömningar redovisas enligt nedan.

Kap. 12 Överväganden och skäl för förslag

12.5 Utredningens skäl för förslag

VGR välkomnar att det förtydligas i hälso- och sjukvårdslagen att regionerna kan följa upp de privata vårdgivare som bedriver vård med offentliga medel. VGR noterar att det redan följer av kommunallagen att det finns en skyldighet för regionerna att följa upp offentligt finansierad vård som utförs av privata vårdgivare.

VGR ställer redan i dag höga krav i upphandlingar och har tydliga avtalstexter avseende uppföljning och sanktioner. VGR har vidare en tydlig process för uppföljning och resurser avsatta för att följa upp alla privata vårdgivare som har avtal med regionen.

Det noteras att i utredningen *Sammanhållen informationsöverföring inom vård och omsorg* (SOU 2021:4) föreslogs *frivillig* möjlighet till kvalitetsuppföljning av privata vårdgivare. Som det förslaget är utformat kan de privata vårdgivarna välja att inte delta i kvalitetsuppföljning och patienter kan motsätta sig att medverka med sina personuppgifter. Det är inte helt klart hur förslagen om kvalitetsuppföljning och nu aktuell utrednings förslag om avtalsuppföljning samspelar. VGR vill i detta sammanhang generellt framhålla vikten av att lagändringar som genomförs för att ge offentliga sjukvårdshuvudmän nödvändiga verktyg för uppföljning *håller ihop och är konsekventa*. Som VGR angav i sitt remissvar till SOU 2021:4 är det nödvändigt för att förslagen ska få önskad effekt att regioner och kommuner i kvalitetsuppföljningssyfte ska kunna behandla personuppgifter utan samtycke från vårdgivarna och utan en rätt för den registrerade att motsätta sig. Detta för att sjukvårdshuvudmännen ska kunna fullgöra sina samhällsuppdrag och säkerställa att offentliga medel används på rätt sätt inom hälso- och sjukvården. VGR hänvisar i denna del till vad som angetts i regionens remissyttrande till Socialdepartementet angående SOU 2021:4.

13.4 Nya verktyg och bättre förutsättningar vad gäller regionernas avtal med privata vårdgivare

VGR anser att det är bra att utredningen föreslår att det, i avtal med privat vårdgivare, ska framgå att vårdgivarens övriga uppdrag inte får påverka de uppgifter som har lämnats över av regionen. VGR har dock redan idag avtalsvillkor som gör gällande att vårdgivaren ska hålla den offentligt finansierade vården och eventuell annan verksamhet åtskilda samt att kostnader för andra uppdrag inte får övervältras till VGR.

VGR har vidare avtalstexter som ger regionen rätt att genomföra fördjupade uppföljningar av leverantörens utförande av uppdraget, till exempel avseende patientsäkerhet, kvalitet i vården, följsamhet till uppdrag, avtal och lag, rätt ekonomisk ersättning eller av andra skäl. Det är också tydligt att en fördjupad uppföljning kan omfatta granskning av kvalitetssystem, rutinbeskrivningar, patientjournaler och övriga dokument samt intervjuer. Ytterligare avtalstexter gör gällande att eventuell granskning av journalhandlingar ska ske enligt gällande sekretessregler, samt VGRs rutiner för uthämtande av aidentifierade journalkopior. Samtliga deltagare i en fördjupad uppföljning ska följa gällande bestämmelser om sekretess och tystnadsplikt.

Trots ovan avtalsvillkor kan det vara svårt för VGR att få tillgång till dokumentation för att granska att detta efterlevs. Därför anser VGR att det skulle vara till stor nytta med ett klagörande från lagstiftaren att privata aktörer som bedriver offentligt finansierad hälso- och sjukvård har en *skyldighet* att på begäran lämna ut de uppgifter som huvudmannen behöver för att kunna genomföra nödvändig avtalsuppföljning, se vidare 13.5.

13.5 Tystnadspliktsgränsen mellan den privata vårdgivaren och regionen

Som huvudman för offentligt finansierad vård som utförs av privata vårdgivare med avtal anser VGR alltså att det behöver införas en *lagstadgad uppgiftsskyldighet* för de privata vårdgivarna vid avtalsuppföljning. Detta för att tydligt klargöra från lagstiftarens sida att den tystnadsplikt som annars gäller bryts. VGR ifrågasätter de resonemang som förs fram i SOU 2021:4 om att det är tillräckligt att förlita sig på gamla uttalanden i förarbeten till den äldre sekretesslagstiftningen och tolkningen av obehörighetsrekvisitet. Det är en grundläggande förutsättning för uppföljning att man kan ta del av patientjournaler.

VGR anser att det skulle vara till stor nytta med ett klargörande från lagstiftaren att privata aktörer som bedriver offentligt finansierad hälso- och sjukvård har en *skyldighet* att på begäran lämna ut de uppgifter som huvudmannen behöver för att kunna genomföra nödvändig avtalsuppföljning. Denna skyldighet gäller redan vårdgivare i egen regi. Givetvis bör likabehandling gälla vid uppföljning oavsett om den offentligt finansierade sjukvården bedrivs i egen regi, eller enligt lag om läkarvårdsersättning (LOL), lag om ersättning för fysioterapi (LOF), lagen om valfrihetssystem (LOV) och lag om offentlig upphandling (LOU), det vill säga samma information ska alltid kunna inhämtas. Det skulle även vara i linje med vad som gäller enligt viss speciallagstiftning, se till exempel 26 § LOL. Där anges bland annat att läkaren på begäran av regionen ska lämna upplysningar och visa upp patientjournal samt övrigt material som rör undersökning, vård eller behandling av en patient och som behövs för kontroll av begärd läkarvårdsersättning.

Regionstyrelsen
Västra Götalandsregionen

Johnny Magnusson
Regionstyrelsens ordförande

Ann-Sofi Lodin
Regiondirektör